

ПОЛОЖЕННЯ
про наставництво
ВСП «Чернігівський фаховий коледж інженерії та дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну»

Вступ

Процес адаптації викладачів-початківців до освітньої діяльності значною мірою залежить від того, хто буде поруч із викладачем-початківцем, стане його наставником, підтримає його, допоможе знайти правильне рішення в складних ситуаціях, повірити у власні сили.

Педагогічне наставництво дає можливість управляти процесом професійного становлення педагога-початківця, допомагає досвідченому викладачеві працювати з спеціалістом-початківцем у тісному контакті, за якого передача освітніх знань, умінь і навичок, професійних здібностей, набуття педагогічної майстерності є найбільш ефективними.

Відповідну роботу необхідно здійснити з питань добору та навчання тих, кому доручається керівництво стажуванням викладачів-початківців. Необхідно провести з ними співбесіди, в ході яких ознайомити зі змістом діагностичної анкети, анкетними даними особової справи спеціаліста-початківця; організувати семінар-практикум, де розглянути такі питання:

- складання орієнтовного індивідуального плану викладача-стажиста;
- зміст і форми роботи наставника зі стажистом;
- формування навичок аналізу та самоаналізу заняття;
- форми і методи впровадження досягнень психолого-педагогічної науки та передових освітніх технологій в практику діяльності викладача-початківця;
- методика складання проєкту підсумкової характеристики викладача-стажиста;
- обмін досвідом, звітування тощо.

На допомогу наставникам необхідно розробити низку пам'яток, виходячи з умов діяльності педагогічного колективу, педагогічної майстерності викладачів-наставників, контингенту студентів, умов функціонування закладу освіти.

Результативною формою роботи з викладачами-початківцями є робота школи «Шлях до майстерності». Організаційним центром методичної роботи з педагогами-початківцями є методичний кабінет, де зосереджена вся необхідна навчально-методична документація, тексти методичних доповідей, новинки психолого-педагогічних джерел, підшивки педагогічних газет, журналів, розміщені матеріали педагогічних читань, методичні розробки досвідчених викладачів, що мають звання «викладач-методист», методична література.

Основні напрямки роботи школи викладача-початківця:

1 Здійснення заходів з поглиблення педагогічних знань, методології навчання, вивчення директивних матеріалів, документів Міністерства освіти і науки України.

2 Вивчення теорії, практики та методики виховання, психології, етики, аналіз програмних документів з питань виховної роботи, формування у викладачів-початківців професійної компетентності.

3 Поглиблення науково-теоретичної підготовки з предмета, дисципліни та методики його викладання, поповнення знань із суміжних предметів, дисциплін.

4 Науково-методична робота з вивчення передових освітніх технологій, визначення шляхів їх творчого використання.

5 Здійснення заходів щодо підвищення освітнього, науково-методичного та культурного рівня викладача-початківця.

6 Організація проведення семінарів, оглядів, конкурсів, екскурсій, вечорів відпочинку, спортивних змагань тощо.

Завдання школи викладача-початківця:

– ознайомити молодого спеціаліста з історією розвитку освіти в області, Україні;

– привернути увагу слухачів до вивчення науково-педагогічної спадщини українських та світових педагогів;

– надати допомогу у формуванні вмінь застосовувати теоретичні знання, отримані під час навчання у ЗВО, у конкретній практичній діяльності;

– сприяти набуттю викладачами-початківцями професійних компетенцій, необхідних для практичної роботи;

– ознайомити із сучасними засобами навчання, сприяти засвоєнню методики їх використання;

– ознайомити із сучасними методами і прийомами навчання, формами організації освітньої діяльності студентів на занятті, новими педагогічними технологіями;

– надати можливість обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших викладачів;

– організувати творчу зустріч із досвідченими викладачами;

– поступово залучати педагогів-початківців до науково-дослідницької, експериментальної та пошукової діяльності з питань педагогіки, психології, методик викладання;

– озброїти спеціалістів-початківців навичками самоаналізу своєї освітньої діяльності, моніторингу та аналізу рівня навчальних досягнень студентів, їхнього загального розвитку та вихованості.

1 Мета та завдання наставництва

1.1 Швидка й ефективна адаптація викладачів-початківців до особливостей навчально-методичної роботи у коледжі.

1.2 Надання практичної допомоги у проведенні занять, виховних заходів.

1.3 Надання допомоги викладачам-початківцям і кураторам навчальних груп в оволодінні новими технологіями навчання та виховання, у науковій організації педагогічної роботи.

1.4 Формування педагогічного такту та педагогічної майстерності.

1.5 Виховання бажання постійного педагогічного пошуку.

2 Вимоги до наставника

2.1 Високі морально-етичні якості особистості наставника.

2.2 Високий рівень професіоналізму, значний досвід педагогічної роботи.

2.3 Готовність поширювати власний досвід роботи, надавати практичну допомогу викладачам-початківцям.

3 Обов'язки наставника

3.1 Складання індивідуального плану роботи стажиста з урахуванням його потреб і можливостей.

3.2 Взаємовідвідування занять і позакласних заходів з їх подальшим обговоренням.

3.3 Спільні відвідування занять досвідчених колег і ретельний їх аналіз.

3.4 Випереджувальне відвідування стажистом занять, що проводяться наставником (якщо є така можливість).

3.5 Спільне зі стажистом складання планів занять, конспектів.

3.6 Допомога стажисту в розробці занять, позакласних заходів.

3.7 Надання стажисту рекомендацій щодо самоосвітньої роботи.

3.8 Ознайомлення стажиста з науково-методичною літературою.

3.9 Обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших викладачів.

3.10 Залучення стажиста до методичної, громадської роботи.

4 Зміст і форми роботи наставника з викладачем-початківцем

4.1 Складання індивідуального плану роботи викладача-початківця з урахуванням його потреб і можливостей.

4.2 Взаємовідвідування занять і позааудиторних заходів з їх подальшим обговоренням.

4.3 Спільні відвідування занять досвідчених колег і ретельний їх аналіз.

4.4 Спільне складання конспектів занять, планів занять.

4.5 Допомога викладачеві-початківцю у розробці занять, позааудиторних заходів.

4.6 Надання викладачеві-початківцю рекомендацій щодо самоосвіти.

4.7 Ознайомлення викладача-початківця з науково-методичною літературою.

4.8 Обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших викладачів.

4.9 Залучення викладачів-початківців до методичної, громадської роботи.

Період стажування викладачів-початківців умовно ділиться на три етапи: ознайомлювальний, основний, заключний.

Ознайомлювальний етап стажування охоплює період від початку вересня до кількох навчальних тижнів. У процесі взаємного знайомства стажиста з керівниками закладу, колегами, студентами перед ним ставляться цілі й завдання майбутньої діяльності, складається індивідуальний план стажування – головний документ, навколо якого будується спільна праця стажиста і наставника.

Основний етап – період із середини жовтня до травня. Він має на меті зміцнити активну соціально-професійну позицію стажиста через розвиток його творчої самостійності; посилити навчальну функцію стажиста.

Наставництво передбачає не лише навчання педагогів-початківців, а й забезпечує їхню професійну адаптацію, формує в них прагнення підвищувати науково-теоретичний рівень і професійну майстерність.

На цьому етапі перед спеціалістами-початківцями стоять завдання:

- оволодіти практичними навичками, необхідними для педагогічної діяльності;
- сформувати вміння застосовувати теоретичні знання, набуті під час навчання у ЗВО, у конкретній практичній діяльності;
- вивчити та засвоїти різноманітні методики викладання предмету (дисципліни);
- набути та вдосконалити педагогічні навички виховної роботи зі студентами.

В цей період великого значення набуває знання наставниками можливостей, сильних і слабких сторін діяльності викладача-початківця, а також уміння аналізувати хід і результати діяльності, формувати на основі аналізу конкретні завдання, рекомендації та поради викладачам-початківцям.

Наставники повинні вести спостереження і систематично аналізувати ріст педагогічної майстерності своїх підлеглих, вносити необхідні корективи у свою роботу.

Особливу роль у навчанні фахівця відіграють відкриті заняття та позакласні заходи наставника. Обговорення відвіданих занять і позакласних заходів – серйозна школа професійного зростання педагога-початківця.

Заключний етап стажування – травень і початок червня. Він передбачає підбиття підсумків роботи стажиста. Це короткий, але дуже важливий етап у житті закладу та спеціаліста-початківця. Він дозволяє не тільки виявити рівень підготовки стажиста, а й намітити перспективи подальшого зростання його професійної майстерності

Індивідуальне наставництво розглядається як важливий напрям роботи досвідчених викладачів в удосконаленні педагогічної майстерності педагогів-початківців.

Практика методичної роботи передбачає:

- співбесіди;
- ознайомлення з роботою викладачів-початківців (відвідування занять наставниками, адміністрацією закладу);

- надання індивідуальної методичної допомоги;
- взаємовідвідування занять (спеціаліст-початківець – викладач-наставник);

- огляд методичної літератури;

- позакласна робота з предмета (дисципліни): олімпіади, конкурси;

- відвідування відкритих занять, позааудиторних заходів тощо;

Робота з спеціалістом-початківцем має бути систематичною та спрямованою на вдосконалення всіх компонентів готовності викладача до освітньої діяльності, в результаті чого зростає її рівень та ефективність.

Сучасному викладачеві-початківцю потрібна конкретна допомога в підвищенні його психологічної культури та педагогічного мислення. Вміння психологічно обґрунтувати зміст навчальних програм з кожного предмета (дисципліни), практичне оволодіння знаннями психологічних механізмів навчальної роботи, методикою психолого-педагогічних спостережень за процесом розвитку особистості студентів, діагностико-прогностична діяльність значною мірою залежать від сформованості у викладача психологічної готовності до освітньої роботи.

Роботу з викладачами-початківцями необхідно організувати так, щоб навчити його (за визначенням Б.Тевліна):

- проєктувати, конструювати навчальний матеріал, моделювати педагогічний процес, спрямовувати навчальну діяльність студентів на основі психологічних уявлень;

- перетворювати наукову інформацію у навчальний матеріал, доступний розумінню студентів, пробуджувати інтерес до навчального предмета (дисципліни), розвивати творчу активність студентів;

- спостерігати, сприймати психологічний стан студентів, визначати особливості стосунків у студентському колективі, здійснювати моніторинг;

- здійснювати емоціонально-вольовий вплив на студентів, виявляючи організованість, цілеспрямованість, стійкість, самостійність, ініціативність;

- ставити завдання, інструктувати студентів, координувати їхню діяльність, співпрацювати у навчальному процесі;

- регулювати взаємини зі студентами, колегами, керівниками;

- зовнішньо виражати емоції (мімікою, жестами, тоном), мати лінгвістичні здібності, які полягають у правильній артикуляції, дикції, багатстві усної мови;

- засвоювати і поповнювати знання, аналізувати, узагальнювати, порівнювати, визначати головне, логічно мислити, використовувати дедуктивні та індуктивні методи мислення;

- вивчати особливості студентів, окремих груп, колективів, фактори впливу на хід освітнього процесу;

- брати участь у експериментальній, творчій роботі, аналізувати результати, ступінь ефективності.

Однією з необхідних умов успішного професійного зростання викладача-початківця є цілеспрямована й систематична самоосвіта.

Важливою професійною якістю особистості викладача є його методична вправність, під якою треба розуміти постійний творчий пошук, безперервне удосконалення своїх знань і майстерності. Діяльність викладача відбувається в умовах, які змінюються, тому йому постійно доводиться шукати нові, більш ефективні форми й методи навчання і виховання, систематично працювати над удосконаленням педагогічної майстерності.

Вдумливий, творчо працюючий викладач повинен здійснювати самоаналіз своїх занять і позакласних заходів за день, тиждень, семестр, навчальний рік, що дає змогу виявити як недоліки своєї роботи, так і внутрішні резерви.

5 Рекомендації до роботи наставника зі стажистом

5.1 Разом зі стажистом глибоко проаналізуйте навчальні програми та пояснювальні записки до них.

5.2 Надайте допомогу стажисту у складанні навчальної робочої програми, звернувши особливу увагу на підбір матеріалу для систематичного повторення, практичних і лабораторних робіт, лекцій.

5.3 Надавайте допомогу у підготовці до занять (особливо перших), першої зустрічі зі студентами. Найбільш складні теми розробляйте разом зі стажистом. У своїй групі намагайтеся вивчати складний матеріал з випередженням на 2-3 заняття, щоб дати стажисту можливість навчитися методики розкриття найбільш складних тем.

5.4 Озбройте стажиста методикою здійснення тематичного обліку знань, проведення залікових занять.

5.5 Разом підбирайте і готуйте дидактичний матеріал, наочні посібники, тексти задач, вправ, контрольних, самостійних, залікових робіт.

5.6 Відвідуйте заняття стажиста з наступним детальним аналізом, запрошуйте його на свої заняття, разом їх обговорюйте.

5.7 Надавайте допомогу у підборі методичної літератури та організації самоосвітньої роботи.

5.8 Діліться досвідом, доброзичливо показуючи зразки роботи.

5.9 Надавайте допомогу своєчасно, з терпінням, наполегливо. Ніколи не забувайте відмічати досягнення в роботі стажиста.

5.10 Вчіть не копіювати, не сподіватись на готові розробки, а виявляти особистий педагогічний почерк.

5.11 Намагайтеся залучати стажиста до методичної роботи, поступово підводьте його до інноваційної діяльності.

5.12 Намагайтеся створити атмосферу творчої співпраці.

Схвалено педагогічною
радою від 02.02.2021
Протокол №5

ДОДАТОК 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НР

_____ 202__

План роботи

Викладача-наставника _____

Викладача-початківця _____

на 202__ / 202__ навчальний рік

Зміст роботи	Термін виконання	Примітка про виконання

(Дата складання)

(Підпис викладача-наставника)

Графік відвідування занять

Викладача-початківця _____

Викладачем-наставником _____

на 202__ / 202__ навчальний рік

Тема заняття	Дата проведення	Підпис викладача-наставника	Підпис викладача-початківця

(Дата складання)_____
(Підпис викладача-наставника)_____
(Підпис викладача-початківця)

Графік відвідування занять

Викладача-наставника _____

Викладачем-початківцем _____

на 202__ / 202__ навчальний рік

Тема заняття	Дата проведення	Підпис викладача-наставника	Підпис викладача-початківця

(Дата складання)_____
(Підпис викладача-наставника)_____
(Підпис викладача-початківця)

План проведення «Круглого столу»

П.І.Б. викладача-початківця	Проблема	Рекомендації

(Дата проведення)

Підписи :

Заступник директора з НР _____

Методист коледжу _____

Психолог _____

Викладач-наставник _____

Викладач-початківець _____

**Результати анкетування
викладачів-початківців
«Визначення рівня адаптації»**

П.І.Б. викладача- початківця	Висновки психолога за результатами анкетування

(Дата)

(Підпис психолога)

Звіт про роботу

Викладача-наставника _____

з викладачем-початківцем _____

за 202__ / 202__ навчальний рік

Кількість відвіданих занять викладачем- наставником	Кількість відвіданих занять викладачем- початківцем	Участь у засіданні «Круглого столу»	Участь у анкетуванні

Загальні рекомендації викладача-наставника викладачу-початківцю

(Дата складання)_____
(Підпис викладача -наставника)_____
(Підпис методиста)

